

Telegraful

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român

Organ național-b

Str. Șaguna 8

Sibiu

Abonamentul

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei
luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900
Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegraful Român
strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori ne-
francate se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor:

un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se pu-
blică de mai multe ori se dă rabatul convenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului Te-
legraful Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Semne bune în teologia ortodoxă română

S'a spus de mulțori, și cece s'a spus e adevăr, că bi-
serica ortodoxă română până la
înfăptuirea unității noastre națio-
nale, în cea mai mare parte a ei,
a avut rolul să mențină trează
conștiința națională și credința
în legea strămoșească a popo-
rului nostru asuprit. Ea a fost
într-o stare de defensivă, de apă-
rare cu orice preț a visteriei no-
stre naționale și creștine orto-
doxe. Mai mult nici nu i se pu-
tea pretinde în timpurile acelea,
pentru că toată energia ei era mo-
bilizată în lupta cu tendințele de
dominațiune ale Romei vaticane,
care lucră atât de meșteșugit prin
unealta sa habsburgică. Dar, cel
ce rabdă până la sfârșit, acela
se va mântui, zice Scriptura, și
mântuirea din brațele acestor ten-
tacule hrăpărețe a venit. Zorile
unității naționale au alungat dela
orizont norii aceia cari întunecau
și înăbușeau orice msnifestare a
vieții creștine ortodoxe în bise-
rica noastră.

Schimbarea împrejurărilor
istorice, în urma marelui război,
a adus după sine schimbare de
ideal și de atitudine în viața po-
poarelor. Destinele fiecărei na-
țiuni devenind altele decât cele

până la război, și năzuința ace-
stor popoare a trebuit să se adap-
teze noilor destine. Și dacă ră-
zboiul a consolidat viața unor
națiuni, dacă el a făcut să re-
spire în libertate națională atâtea
popoare, el a dărâmat, în acelaș
timp, atâtea imperii; și dacă a
câștigat libertate de cugetare și
de conștiință pentru anumite re-
ligiuni și confesiuni, tot el a fost
acela care a adus martiraj uneia
dintre cele mai strălucite biserici
ortodoxe naționale: bisericii ru-
sești.

Și biserica rusească, până la
izbucnirea revoluției, a fost tot-
deauna purtătoarea de cuvânt a
întregii ortodoxii, ea avea rolul
inițiativei în tot ce privea și in-
teresa biserica ortodoxă în ge-
neral.

Acum, însă, lucrurile stau
altfel. Biserica rusească e para-
lizată de flagelul care bântue
acolo și toate nucleele de cul-
tură teologică ortodoxă din Rusia
au fost nimicite. Deci dela această
biserica deocamdată nu se poate
aștepta nimic.

Biserica ortodoxă română,
s'a întărit prin înfăptuirea uni-
tății naționale, și în împrejurările
actuale, rolul cel mare de con-
ducere, de inițiative, de directive
și de apărare a tuturor intere-
selor ortodoxe, revine acesteia.
Ea trebuie să fie purtătoarea de

cuvânt și lansatoarea probleme-
lor teologice ortodoxe în lumea
de azi. Căci să nu se uite faptul
că ortodoxia încă nu a dat lumii
tot ceace poate ea da, — dar
făclia ei trebuie neapărat să lumi-
neze și să strălucească odată în
toată puterea și în toată frumu-
seța ei sfântă. Cine va aprinde
această făclie, și care va fi po-
porul acela să o ridice la înălți-
mea, de unde să fie văzută și
admirată de toată lumea?

Problema e destul de mare
și destul de importantă, ca să
ne intereseze și să ne pasioneze
mai presus de orice lucru. Nu
știu dacă noi vom fi dintre aceia
cari să înțelegem în întregime
senzul acestui ideal și să pătrun-
dem glasul vremilor de acum;
dar cred că orice român ar fi
mândru, dacă titlul acesta de glo-
rie va reveni odată și odată nea-
mului nostru.

Motive, ca să putem nădăjdui,
avem destule, căci s'a spus de
atâtea ori — și cred că s'a spus
numai adevărul — că sântem
popor înzestrat cu inteligență
scilpitoare, dornici de cultură, că
însetăm după lumină și că până
acum n'am putut arăta lumii
ceace sântem și mai ales ceace
putem fi, din cauza împrejurărilor
istorice atât de vitrege ale tre-
cutului. Acum însă a sosit vre-
mea ca acestor afirmațiuni să le

dăm conținut și realizare prac-
tică. Nu trebuie și nici nu putem
să ne mai mulțumim numai cu
cunoașterea cișlovului și a mo-
litvelnicului. Formele nouă de
viață de astăzi, cer să fie um-
plute cu material nou și substan-
țial. Trebuie deci să intensificăm
munca noastră, și trebuie, mai ales,
să creem o cultură teologică ort.
superioară care să aibă timbrul
originalității noastre naționale.

Unele apariții originale, unele
reedități, traducerea recentă a
unor opere de o reală valoare
teologică, ne dau dreptul să so-
cotim acest fapt ca un preludiv
al celor ce vom săvârși de aci
înainte pe acest teren. Căci ne
gândim că apariția unora, reedi-
tarea altora și traducerile care
sânt în curs, s'au făcut și se fac
ca răspuns unor necesități sufle-
tești adânc simțite de teologii
noștri. Și gândind în forma acea-
sta, ne bucurăm și socotim că
sântem într'un început bun și
destul de promițător.

Amintim, ca lucrări de va-
loare, apărute mai recent: Intro-
ducerea în Testamentul vechi a
dlui prof. dela facultatea teolo-
gică din Cernăuți, Dr. V. Tar-
novschi. Cartea aceasta cuprinde
munca de fiecare zi și noapte a
unei vieți întregi, jertfită studiului
și cunoașterii adevărului cu pri-
vire la materialul respectiv.

FOIȘOARA

(13) MONOGRAFIA bisericii ortodoxe din Crăciunel, protopopiatul Târnavei

de
Pr. Iuliu Moldovan,
din Lașlăul mare

Paraclisierii

1. Nicolae Stupariu (1850—1871).
2. Ioan Vălean (1871—1909). A
fost ginerele preotului Natanail Orea
fruntaș de seamă, om de caracter
solid, iubitor de biserică și punctual
în slujbă. A servit cel mai îndelungat
timp față de alți paraclisieri. El a fost
și tatăl actualului învățător din Cră-
ciunel Ion Vălean.
3. Zachiu Băciu a Crușii (1909—
1914). Dus în război l-a înlocuit
4. Silviu Turcu (1914—1919).
5. Zachiu Băciu Crușa (1919—
1920). Bolnăvindu-se de tuberculoză

a renunțat dela serviciu. A murit în
a. 1924.

6. Ion Mărginean lui Naftailă
(zis Ionicu Jii (1920—1927).

7. Ion Găban lui Petru (1927—).

Averea bisericii (pământuri).

Primele indicii despre averea
primei parohii din Crăciunel le aflăm
în șematismul bisericii unite, când cei
dintâi preoți cunoscuți în Crăciunel
«popa Oanea» și «popa Ion», aveau
casă parohială, 2 jugăre loc arător și
fânaș 2 de cară de fân.

Mai târziu în timpul conscripției
generalului Nicolae Adolf Baron Buc-
cov, comandantul trupelor împără-
tesei Maria Terezia între anii 1760—62,
averea bisericii «neunite» era cu mult
mai mare, aflându-se în posesiunea
ei 22 agri cubici, 4 de fânaș și 30 vie.

Spre sfârșitul veacului al 18-lea
și mai ales la începutul veacului al
19-lea în vremea păstoririi preotului

Ilie Popovici, biserica avea avere
bunișoară în pământuri arătoare și
fânașe, anume:

1. 9 locuri arătoare de 38¹/₂,
ferdele de sănăntură.

2. 4 dărbate fânașe de 7 cară
de fân.

3. 3 delnițe mai mici (cânepiști).

Aceste pământuri erau sesiune
parohială «să se hrănească preoții din
ea», dar biserica mai avea și pă-
mânturi pentru folosința proprie, care
nu sânt luate în consemnarea lui
Ilie Popovici, ceea ce se constată din
arenzile ce le încasa ficoratorul Petru
Rus în favorul bisericii.

Transcriu în cele următoare după
textul ciril protocolul luat de preotul
Ilie Popovici, în cauza așezării la pro-
tocol a moșiei bisericesti, cât și cel
despre averea bisericii în bani și vin,
manipulată de ficoratorii Iacob Șer-
ban și Petru Rus la anii 1810—1813:

1. «Să se știe cum că sau așezat la
protocol moșia cea bisericască, adecă a

Crăciunelului, neunite în hotaru din sus de
cătră Boian la curmătură lângă dialu lui
Lazăru. Opri 57, vecinu din jos Niculae (in-
descifrabil) în cap dincoace Petru Păcurariu.

2-lea. La curmătura lui Macovei de
11 ferdele sămăntură, vecin din jos Iosif
Macovei, în capu din coace Văsălie Găbu-
dean, dincolo (indescifrabil) din sus pădurea.

2-lea. În Dumbravă din jos George
Băciu, în capu dincoace Văsălie Băciu, în
cap dincolo a Bănicului, din sus Mitrea Gă-
ban. Întrăsta loc de 5 ferdele.

În hotaru de cătră Făget în poeniță,
lunca cea de iarbă, vecin din sus Mitrea Gă-
ban, de cătră pădure Ion Mărginean din jos
Simion Mărginean. Tot în poeniță mai în
jos, loc de arat de 3 ferdele, vecin din jos
părău, din sus Simion Macovei, la capu din
sus popa Isac, la cel din jos Ionu Todori,
subt Dumbrăvița de o găleată, vecin din sus
Mihailă Onea, în capu dincoace Iosif Ma-
covei și Onica Durca, în cel dincolo Iosif
Macovei și Vasilie Urian. La Dosu lui Dră-
gan, din jos Petru Turcu, de 5 mierță. În
dosu Hică, din sus Dumitru Prodan și Ion
Turcu și o delniță în Valea Făgetului, și un
fânaș în capu satului la cănepiști de 3 cară
de fân și mai în coala o delniță.

În hotaru de cătră Tatărila.

Amintim: Introducerea în Testamentul Nou a dlui profesor tot dela facultatea teologică din Cernăuți, Dr. V. Gheorghiu. Amintim și reeditarea, în patru volume, a Istoriei bisericești universale de Eusebie Popovici, apoi traducerea din grecește a Dogmaticii lui Andrutsos, traducere făcută de dl profesor dela academia teologică din Sibiu, Dr. D. Stăniloae, traducerea Dreptului bisericesc de Milaș, făcută de dl profesor dela academia teologică din Arad Dr. N. Popovici, și în fine vor mai fi și altele în curs, pe care încă nu le cunosc.

Eată deci care sânt semnele bune, ce vin să ne îmbărbăteze nădejdea și să ne umple sufletul de bucurie. Pr. S. Căndea.

Nr. 2085/930 Ep.

Circulară

cătră toate Oficiile protopresbiterale și parohiale din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia și Sibiu

Atragem atențiunea Oficiilor noastre protopresbiterale și parohiale asupra executării stricte a dispozițiilor cuprinse în circulara noastră Nr. 6783/923 Ep. din 21 Octomvrie 1923, în baza căreia impozitele cătră stat, comună și județ pentru sesiunile parohiale sânt a-se plăti de cătră uzufructuarul acestor sesiuni, adică de cătră preoții, respective cântăreții, cari folosesc aceste sesiuni, deci nu din cassa bisericii.

P. C. protopresbiteri vor controla cu ocaziunea vizitațiilor canonice în parohii, dacă aceste dispozițiuni se execută întocmai.

Sibiu, 29 Martie 1930.

Consiliul arhiepiscopesc.

CENTENAR. *Greca își serbează zilele acesteu primul centenar al independenței sale, aducând prinos de recunoștință memoriei martirilor căzuți în cel nouă ani de lupte crâncene și neegale împotriva marelui împărații turcești.*

Steagul revoluției grecești pentru libertate s'a ridicat, cum știm, pe pământ românesc în 1821, ear românii

din Tezalia și Pind, apărători ai cauzei creștine ortodoxe, au dat Greciei îndrăznești și iscusii luptători, aducând jertfe mari pentru liberarea patriei.

Fle serbarea de acum îndemn nou de întărire a legăturilor prietenești între cele două popoare ortodoxe.

CONVOCARE

În baza Ord. cu Nr. 10,165—1929 din 3 Februar 1930, al Prea Venerabilului Consiliu arhiepiscopesc și în conformitate cu dispozițiile Statutului organic și ale Regulamentului pentru procedura la alegere de protopop, convoc On. adunare protopopească electorală a protopopiatului Târnava, pe **Joi 1 Mai 1930**, în biserica ortodoxă-română din Diciosânmărtin, unde se va sluji sfânta liturghie cu invocarea Duhului sfânt, iar la ora 11 a. m. se va deschide ședința adunării protopopești electorale.

On. membri, ai consiliului protopopesc, sânt poftiți să se întru-nească Miercuri, în 30 April 1930, la ora 6 p. m. la cancelaria protopopească spre a examina actele candidaților și stabili lista de candidare.

Sibiu, 29 Martie 1930.

Dr. Andrei Gălea
consilier arhiepiscopesc, comisar
consistorial.

INFORMAȚIUNI

Despărțământul Județului Sibiu al «Astrei». Duminecă, în 30 Martie a. c., a conferențiat, în sala prefecturii județului, dl Dr. Nicolae Regman, profesor, tratând subiectul: «**Dr. Petru Șpan**», fost profesor de pedagogie la «Seminarul Andreian» din Sibiu. Conferențiarul arată cum fostul profesor a muncit 25 de ani cu osârdie de apostol și luptător fără prihană. Fermecat de lecțiile de pedagogie ale pedagogului Ioan Popescu, trece la universitatea din Iena. De aici, pătruns de învățăturile pedagogului Herbari, s'a întors cu o mare credință națională, pătrunsă de adâncă religiozitate. Propăvăduia cultivarea sentimentului național și religios, ca preocuparea de căpetenie a preoților și învățătorilor. A înființat revista «**Vatra Școlară**», pe care a pus-o pe temeuri morale și orientări naționale. Vrednicul pedagog s'a stins din viață prea de timpuriu, în anul 1911. E înmormântat în cimitirul din Sibiu. —

am ai da ficoratalui Petru Rus 74 de zloți și 10 bani

Pentru banii de pe iarba bisericii când au stat la oameni în 1812 până ca iau dat întâi la Văsălie Turcu 2 ferii, la Văsălie Turc iar 2 cherii (ferii).

La Matei Șerban paaa la toamna 4 cherii ca să dea bani la toamnă 6 flor. și 7 dutee.

Au dat lui Toader diacu 12 zloți, mită până la țirgul Bulciului 12 cupe, iară de va rămânea până la toamnă să dea 3 ferii.

Au mai rămas 2 zloți și au plătit... Într'alt rând la Onu Onică 12 florinți, mită 3 felii de must. Mită la Ion Durca tinar. 1 ferie la Gavrilă Radu 16 zloți mită 4 cherii.

În anu 1811: pentru colivi ie pomnit pe 6 zloți a cărămidari, iară țiganu Mărian: 4 zloți, iară de sor opri banii 8 zloți de hârtie.

1811: la Nistor Șerban 30 de ungu-rești, mită 7 cherii și 4 cupe: bani de ficor.

Am scos din lada bisericii 1811 Noemvr. 2, 5 zloți și 2 zloți pentru vinu bisericeii care sau dat pe must 2 cherii, pe una chizeși Nicolae Urian alui Ilie și Nicolae Goga. 1811 Noemvrie 27 care sau dat mai înainte lui Moisa Albu 20 zloți. 1811 până

— Conferențele religioase, așa de bine primite de credincioși, s'au continuat. În 24 Martie a vorbit în Sebeșul de sus păr. Dr. Andrei Gălea, însoțit de dl profesor I. Dragomir, — în Racovița dl profesor I. Isaicu. În 26 Martie la Daia a conferențiat dl profesor I. Popa, însoțit de dl I. Dragomir, în Cașolț dl profesor I. Isaicu; în 27 Martie a. c. la Avrig dl I. Popa, iar la Bradu dl profesor I. Isaicu, însoțit de dl I. Dragomir; în 29 Martie la Cornățel a vorbit păr. Dr. A. Gălea, ear la Roșia dl profesor I. Popa.

† **Preotul Nicolae Todea** a trecut la cele veșnice în 29 Martie 1930, după grele suferințe, în al 62-lea an al vieții, împărțit fiind cu Sfintele Taine, după ce a servit la altarul Sfintei biserici ort. rom. timp. de 30 ani încheiați. Rămășițele pământești ale defunctului s'au așezat spre veșnică odihnă în cimitirul bisericii ort. rom. din Balșa, în 31 Martie 1930. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Marconi, vestitul inventator italian, a transmis, cu un aparat inventat de el, de pe bordul yahtului său de la Genua, o cantitate de energie electrică primăriei din Sydney în Australia, unde a pus în mișcare acumula-toarele pentru aprinderea a trei mii de lămpi.

Ce câștigă? Străinii cari au venit în 1929 în Franța, ca să vadă locurile frumoase de acolo sau să-și caute sănătatea în băile și stațiunile de viligiatură, au lăsat în Franța 15 miliarde de franci (cam 90 miliarde de lei). — Dacă în țara noastră românească s'ar face mai puțină politică de partid, și mai multă politică de economie națională, am câștiga fără îndoială venituri frumoase pe urma vizitelor din străinătate doritoare să ne vadă.

ȘTIRI LOCALE

Recenzământul pentru organizarea protecției civile contra gazelor de luptă. Dela primăria municipiului Sibiu: Se aduce la cunoștință, că mlinisterul armatei a dispus, având în vedere că progresele aviației și armei chimice cer măsurile, luate din vreme, pentru a asigura viața populației civile, facerea unui recenzământ pentru organizarea protecției civile contra gazelor de luptă. Rugăm deci ca toți concetățenii orașului să dea *tot ajutorul și toate lămuririle necesare* comisiunelor delegate ale comitetului municipal Sibiu pentru protecția populației civile contra bombardamentelor aeriene.

la Sângiorgiu 3 cherii, iară de va rămânea până la toamnă, 4 cherii.

La Crăciun 1811 pe colaci 14 cherii și 2 cupe lui Petru Radu iam dat. Bani gata 1 zlot și 8 dutee la Crăciun.

Am vândut vinu bisericii și am căpătat 200 de zloți, am mai avut 73 de zloți și denainte, și dela morți 3 zloți.

În anu 1812 la Paști am dat colacii pe 3 ferii lui Nistor. În a. 1812 am căpătat pe iarba bisericii 40 de zloți bani la ficorator. 1813: la Gligor Mărginean 3 zloți pe colivi. La moartea lui Samoilă sau cheltuit 4 zloți la ficor. La Crăciun 1813 pe colaci 2 zloți, și 5 bani la ficorator.

Așa dar după socotelile rămase de preotul Ilie Popovici, se vede că biserica noastră din Crăciunel între anii 1809—1813 avea o situație bunășoară materială atât ca proprietate de pământuri arătoare și fânațe, cât și ca capital de bani.

Pământurile însemnate în protocolul preotului Ilie Popovici le-a avut biserica și mai departe până după intrarea mea în parohie în 1902.

CARTI ȘI REVISTE

Branul și Cetatea Branului, monografie istorică, geografică, turistică, pitorească, discriptivă, de prof. **Ioan Moșoiu**, directorul liceului Șaguna din Brașov, cu o introducere de **Mehedinți**, membru al academiei și profesor universitar. — Cartea de 125 pagini conține material din cale afară prețios din punct de vedere etnografic, istoric și artistic al Branului. Citirea cărții va contribui în mare măsură pentru a deștepta iubire și respect în fața frumuseților și darurilor firești, cu care Dumnezeu a înzestrat întinsul pământului românesc. Asupra valoroasei publicațiuni, a directorului liceului nostru brașovean, vom reveni.

Societatea română de înmormântare din Sibiu

și-a ținut adunarea generală ordinară Duminecă la 30 Martie c., fiind prezenți foarte mulți membri. S'a citit raportul general despre activitatea societății în anul 1929, care s'a luat cu unanimitate la cunoștință, deasemeni pe baza raportului comisiei de cen-zori s'a aprobat bilanțul și inventarul pe anul 1929. Apoi s'a primit bugetul pe anul 1930.

Din raportul anual cât și din bilanț și inventar s'a constatat că averea societății la 31 Decemvrie 1929 a fost de Lei 743,752, cu o creștere față de anul 1928 de Lei 295,717. Această avere aparține la 3 fonduri dintre care fondul de rezervă este de Lei 276,000 (cu Lei 98 276 mai mult ca în 1928) iar fondul căminului pentru bătrâni este de Lei 460,700 (cu o creștere față de anul 1928 de Lei 200,700). După membrii decedați în anul 1929 societatea a plătit ajutoarele de înmormântare statutare în suma totală de Lei 76 500, iar la săraci s'a împărțit la Paști și Crăciun suma de 4000 lei. Aceste ajutoare s'au dat atât la unele familii sărace cât și pentru pensionarii români de ambele confesiuni din azilul pentru bătrâni al orașului. Buge-tul anului viitor este stabilit la suma respectabilă de Lei 1.180 000, dar se așteaptă ca încasările anului 1930 să fie și mai mari.

Din cifrele de mai sus se vede cum această societate românească de binefacere, care înaintează atât de frumos, îndeplinește un îndoit scop creștinesc atât prin ajutoarele ce le dă an de an, cât și prin năzuința ei de a întemeia în Sibiu un cămin pentru bătrâni a cărui nevoie e atât de

În valea Tătărlăii din sus fânaț de un car, vecin din sus popa Isac, diu jos Toader Dragomir. Mai în jos, în groapa Taurului un fânaț de un car și jumătate, vecin dincolo Toader Dragomir, din jos popa Isac; locuri de arat din sus de Tănas pe la capete vecini mai mulți, 2 ferdele la cănepi pe lângă capete de 3 ferdele, la răpă de 3 ferdele, vecin din sus Goga și domnesc și la cap o delniță, mai în sus fânaț de 2 cară.

Această moșie bisericească neunită a Crăciunelului de sus ca să hrănească preoții în ea.

Urmează socotelile luate de popa Ilie Popovici cu ficoratorul său Petru Rus la 19 Iunie 1810:

«Protocolom de anu care au intrat, fiind corator Petru Rus, adică în anu 1810 Iunie 19. Luând samă celuilalt ficor: au căpătat la mâna lui 170 de flor. ungar. și dintr'acea să dau pe mită adică: când am luat samă de isprava ficoratorului Iacob Șerban și sau găsit bani gata 236: și sau dat la celalalt ficor. Petru Rus.

Am scos din lada bisericii 20 flor: Dela biserica 3 zloți. În anu 1811 Mai 12

În cei dintâi doi ani ai păstorirei mele am lucrat însumi acele parcele ale sesiunii parohiale. În 1903, făcându-se comasarea hotarului, am primit altă sesiune parohială, pe cea de astăzi, situată în marginea de cătră apus a comunei într'o singură tablă, în partea hotarului numit: «**dosul de după biserică**» numit astfel fiindcă aici în marginea de cătră apus a comunei era și cimiterul cu vechea bisericuță de bulgări care a trecut la uniți. Sesiunea de azi are extenziunea de 21 jugăre, iar alte 3 jugăre le are biserica pentru folosința proprie, cu totul 24 jug. arător și fânaț. Adăogând cimiterile și terenul intravilanului parohial și cel școlar, averea nemisțătoare a bisericii trece de 26 jug.

Citiți și răspândiți ziarul

Telegraful Român

simțită. Pentru munca atât de spornică și frumoasă îndeplinită de conducătorii societății, membrii prezenți în adunare le-a exprimat recunoștința unanimă. Recunoscători trebuie să le fim și noi conducătorilor acestei creștinești societăți și să le dăm tot sprijinul. Cu ocazia adunării generale din acest an președintele societății, profesorul Timotei Popovici, a adresat atât membrilor prezenți cât și tuturor oamenilor de bine un călduros apel de a sprijini această societate întru realizarea căminului pentru bătrâni atât de necesar în orașul nostru. Întru îndeplinirea acestui așezământ creștinesc societatea poate fi sprijinită de toată lumea românească nu numai din Sibiu ci și din afară:

1. Prin înscrierea ca membru la societate. Cu cât societatea are mai mulți membri, cu atât ea poate da anual pentru susținerea căminului pentru bătrâni o sumă tot mai mare. După situația de acum societatea poate da pentru susținerea căminului cel puțin 100 000 lei anual.

2. Prin întemeierea câte unui legat pe numele persoanei care dăruiește pentru fondul căminului cel puțin 1000 lei, (sau pe numele altor persoane ca: părinți, frați etc. a căror pomenire doresc să o înveșnicească, legându-le numele de cămin). Până acum societatea are 38 legate la fondul pentru cămin dintre care d. e. Legatul Emil Verzariu este de 16,000 lei, Legatul Timotei și Victoria Popovici este de 8385 lei, Legatul Patriciu și Paraschiva Marcu este de 6695 lei, Legatul prof. Aurel Popovici de 4570 lei, ear Legatul Ioan și Maria Gărbacea este de 101,900 lei. Despre acest legat voi scrie mai amănunțit cu altă ocazie, dar ar fi bine ca comitetul societății să le publice pe toate, ca pilde frumoase de fapte creștinești.

3. Prin înscrierea ca ctitori (fundatori) ai căminului pentru bătrâni cu suma de cel puțin 10,000 lei.

4. Prin dăruiți în orice sumă la ocazii potrivite, ca botezuri, cununii și mai ales ca răscumpărare a onomasticilor. Toate aceste daruri se pot plăti și în rate mici, așa ca fiecare — bogat și sărac — să-și poată da obolul său creștinesc la înfăptuirea și susținerea căminului.

Veniți cu toții să sprijinim societatea română de înmormântare din Sibiu întru înfăptuirea frumoaselor ei năzuințe creștinești!

Pagina Sf. Părinți

Sfântul Kiril al Ierusalimului

[Traducere adaptată după Tixeront]

I. Viața. Sfântul Kiril s'a născut probabil la Ierusalim, sau în împrejurimi, către anul 313—315. Studiile ce le-a făcut și educația primită par a fi fost excelente, judecând mai ales din scrierile sale; e îndoelnic însă faptul că ar fi practicat vreo dată viața monahală. Hirotonit întru diacon către anul 335, după zece ani a fost sfințit întru preot din partea episcopului Maxim. Maxim a fost om foarte sintit, prieten cu sfântul Atanasie și profesa, în ultima analiză, doctrina ortodoxă-niceeană *despre consubstanțialitatea cuvântului întrupat cu Tatăl*; era însă excesiv de timid, ușor de înșelat și avea tendința de-a se face neremarcant de diferitele partide. Această atitudine incoloră, nehotărâtă, a episcopului Maxim, ne ajută să explicăm cum Kiril, care predica fiind încă preot în 348, catehezele sale, nu întrebuițează niciodată termenul *consubstanțial* (homo-usios) cu toată că acceptă fără îndoială, semnificația ace-

stui cuvânt. Cuvântul acesta, înspăimânta un număr de spirite, cari socoteau a privi în el expresiunea sabellianismului. Maxim trebuia să-l evite, și nu aparținea preotului Kiril — dacă pentru sine îl adoptase poate — să pară ca făcând o lecție episcopului său. Orce ar fi, Maxim a murit spre finea anului 350 sau începutul 351 și Kiril i-a fost urmaș. Această succesiune, dacă atribuim credința fericitului Ieronim (Cronica, anul 349) nu ar fi fost tocmai regulată și arienii ar fi fost aceia cari impuseră pe Kiril bisericii din Ierusalim. Sinodul din Constantinopol însă dela 382, în epistola sa către papa Damas afirmă că promoțiunea lui Kiril a fost canonică, și face acestuia cele mai alese elogii. Alegerea sa a trebuit să dea naștere fără îndoială la ceva mahinațiuni, a căror importanță este imposibil să fie precizată.

Primul an de episcopat al sfântului Kiril (351) a fost însemnat printr'un fenomen miraculos care s'a produs la Ierusalim. În 7 Mai, în timpul sărbătorilor cincizecimii, o cruce luminoasă mare apără pe muntele Golgota și s'a întins până pe muntele Olivilor. Fenomenul a ținut mai multe ore și a fost contemplat de întreg orașul. Se află descris într'o epistolă de-a lui Kiril către împăratul Constant, epistolă, a cărei autenticitate a fost contestată, dar care poate fi bine apărută. Mai târziu, în 363 crede-se, s'au produs fapte cari au isbit și mai mult imaginațiunea creștină. Iulian Apostatul, fie pentru a dovedi ca mincinoasă predicățiunea lui Isus, (Matei 24, 2) unde e vorba de templu din care nu va rămânea peatră pe peatră, fie pentru a-și atrage simpatia iudeilor, a întreprins restaurarea și reclădirea templului din Ierusalim. S'au strâns în acest scop bani, materiale și lucrători; dar când au început lucrările, un vârtej de vânt a împrăștiat materialele, cutremure de pământ au aruncat pietrele vechilor temelii, astupând șanțurile deschise pentru noua clădire, limbi de foc ieșind din crepături au ars pe lucrători și-au împedecat orice apropiere: a trebuit să se renunțe astfel la întreprindere. Două chestiuni se pot pune aici: 1. Faptele sânt ele reale? 2. Trebuie văzut în această întâmplare o minune? Asupra primei întrebări nu se poate dubita. Faptele sânt povestite în mod vădit aceleași, din partea unui mare număr de contemporani, și chiar din partea păgânului Amien Marcellin. Cât privește interpretarea lor, creștinii au văzut aci răspunsul lui Dumnezeu la îndrăzneala sacrilege a lui Iulian, și aceasta este de fapt explicațiunea cea mai simplă. Bine că fenomenele au fost, în ultima analiză, din ordinea firească împrejurările între cari s'au produs și coincidența lor cu eforturile Apostatului, sugerează ideea unui plan preconcepțit și prin consecință a unei intervențiuni inteligente.

Aceste manifestățiuni divine au trebuit să reconforteze pe Sf. Kiril în necazurile pe cari a avut să le sufere, căci episcopatul său a fost de altfel dintre cele mai tulburate. Dacă arienii au crezut să afle în el un instrument al politicii lor, s'au înșelat amarnic. De trei ori a fost alungat de către ei din scaun. Depus în anul 357 sau 358, s'a retras în Tars și a fost restabilit în 359. A fost depus a doua oară la sinodul din Constantinopol în 360, dar în 361 s'a reintors la Ierusalim. Alungat din nou în 367 de împăratul arian Valens, revine însă definitiv în 379 sub Teodosie. În anul 381 a asistat la sinodul ecumenic din Constantinopol și a acceptat cuvântul *consubstanțial*. Nu se știe dacă a fost prezent la sinodul din anul următor 382, dar precum am amintit mai sus, acest sinod

i-a făcut elogii în epistola sa către papa Damas. Se crede că Kiril a murit în 18 Martie 386. Biserica ortodoxă îi și serbează în această zi aniversarea.

II. Opera. — Sf. Kiril n'a lăsat decât o singură lucrare importantă, *Catehezele* sale. Catehezele, sunt o serie de 24 instrucțiuni făcute catehumenilor și noilor botezați, pentru a-i iniția în învățătura creștină și a le explica ceremoniile la cari au participat. Cea dintâi cateheză, numită *procateheză* pune în relief grandoarea, harului sfințitor, al cărui obiect vor fi catehumenii. În cele 18 cateheze ce urmează, numite Catehezele celor cari trebuie să fie iluminați, va să zică botezați (catecheses illuminandorum), autorul explică cuvânt de cuvânt simbolul baptismal al bisericii din Ierusalim, scurt întreaga doctrină creștină. Aceste prime instrucțiuni au fost date în săptămânile precedente Paștilor, ale anului 348 probabil. Apoi în săptămâna Paștilor, Kiril a pronunțat cele cinci instrucțiuni următoare, numite, *cateheze mistagogice*, în cari explică mai amănunțit ceremoniile botezului, ale mirungerii și ale euharistiei ca taină și jertfă. Cea mai importantă din punct de vedere dogmatic este a 22-a, în care autorul afirmă atât de lămurit *prezența reală a trupului lui Hristos în euharistie*, precum și *transubstanțierea* speciilor de pâine și vin adevărat trupul și scump sângele Mântuitorului.

Catehezele acestea, al căror text a permis reconstituire întreagă a simbolului de credință în uz la Ierusalim în mijlocul veacului al IV-lea, sânt evident foarte necesare și de altfel foarte ușoare de citit pentru un păstor de suflete. În Apus abia au fost cunoscute în 1563 printr'o traducere latină a unui călugăr Grodecjus. Protestanților au fost foarte rău venite, căci le ruinau rătăcirile reformiste, din această pricină le-au și declarat drept invențiuni. Mai târziu însă au recunoscut și ei autenticitatea lor, care este mai presus de orice îndoială, ținând seama și de învățăturile ce le conțin.

III. Apreciere. — Kiril este a se pune în rangul doctorilor bisericii: la acest titlu are dreptul prin mărturisirile importante aduse învățaturii sale. Nu ar putea fi însă comparat cu marii doctori, nici cu marii scriitori ai Bisericii grecești, Atanasie, Vasile, Gură-de-aur. El nu are nici geniul lor, nici erudițiunea, nici amploarea compozițiunii și a stilului lor. — *Este însă catehet excelent.* Învață cu simplitate, claritate, cu sfințenie: o căldură dulce îi pătrunde cuvântul și-l face plăcut. De pe amvon obține un succes considerabil. Instrucțiunile sale n'au fost scrise de mai înainte, au fost culese de stenografi; prin aceasta se explică faptul că aflăm în expunerea sa, anumite neglijențe de improvizație, de întorsături, digresiuni, cuvinte repetate și improprii. Sânt acestea defecte ușoare, pe care le răscumpără în mod imbelșugat caracterul viu și spontaneitatea predicățiunii lui.

(Scrierile Sf. Kiril al Ierusalimului se află în Migne Patr. Greacă t. 23).

Gheorghe Secaș
profesor de teologie.

Vorbe înțelepte

Să nu închizi ușa ta celor ce vor să intre și să nu oprești pâinea ta la cei ce vor să o mănânce.

Meditații

Răstignirea

«Ci chipul Lui necinstit și mai sfârșit decât al fiilor omenesți, om ce era întru bătae și știind răbda durere, că s'a schimbat fața Lui, defăimat a fost și nesocotit» Isaia 53, 3.

Era obiceiul ca osânditul să-și ducă crucea. Jidovii, veseli că a sosit timpul să se desfășeze, așează lemnul greu al crucii pe spatele lui Isus cel zdrobit de oboseală și de bătaie. Fia-rele, temându-se că va muri sub povara crucii, și astfel nu vor avea satisfacerea că-L vadă chinuind pe ea, au pus pe Chirineanul să-l ajute până la locul de chinuri și mai grele.

Ferice de tine, Simone Chirine, că te-ai făcut părtaș tainei mântuirii noastre!

Cu multă durere pentru Isus, și cu veselie pentru jidovi, cortegiul ajunge pe Golgota. Isus e înconjurat de călăi cari îl hulesc și-L bat cu bice.

La o parte unii din ei lucrează la săparea gropilor, pentru a așeza în ele crucile osândiților. Isus se uită la crucile care stau jos, știe ce-L așteaptă și se roagă Tatălui să-L ajute în suferințe.

Gata fiind toate, ei se aruncă asupra lui Isus, ca lupii asupra unui miel. El despoaie de haine și-L așează pe cruce spre pironire.

Mare durere trebuie să simtă sufletul, când se gândește că Mielul e nevinovat și suferă pentru o lume întreagă și chiar pentru ceice-L pironesc. Pironirea se face în mijlocul batjocurilor asemănătoare unui ospăț al sălbaticilor cari au dat peste o pradă.

Asemenea pomului vieții, despre care sf. Scriptură ne spune că stătea în mijlocul raiului pământesc, stă acum crucea ridicată pe pământ. Deosebirea e că prin acel pom ni-a venit blestemul, iar lemnul crucii a șters acel blestem. Pe trunchiul aceluia pom s'a încolăcit odinioară diavolul în formă de șarpe; pe lemnul crucii s'a răstignit Cel care a surpat puterea diavolului, și prin șiroaiele de sânge curs pe lemnul crucii s'a șters isprava șarpelui.

Râu ieșia odinioară din Edem, respirându-se în patru părți ca să stropească Raiul; sânge și râuri de apă vie curg acum din Stăpânul raiului, să astâmpere setea nepotolită a creștinilor din patru părți ale lumii. Dumnezeu a făcut în Rai pe om după chipul și asemănarea Sa; iar acum omul omoară pe făcătorul său.

Ce umilire, Doamne, de bună voie, pe capul Răscumpărătorului!

Așa atâră Isus trei ceasuri între cer și pământ, zbătându-se în spasmele morții. Se părea că are să moară dintr'un moment într'altul, înecat de durerea trupului și mai ales a sufletului pentru mila lumii.

E în mijlocul tâlharilor, dintre cari unul îl apăraseră de conștii lui în drumul spre moarte. Tâlharul se căiește și Isus îi promite Raiul, căci promisiunea sf. Fecioare trebuia să se plinească.

Oamenii nu se îngrozesc de crima săvârșită, — natura necuvântătoare îi întrece. Soarele se întunecă în amiaza mare, neputând să mai privească crima celor pe cari îi încălzește.

Nici pământul nu mai suferi nelegiuirea, ci se clăti, de frică și durere, din temelii sale.

În chinurile mari, Isus cere apă, — jidovii îl dau oțet. Astfel se plinește profeția psalmistului: «Datu-mi-au spre mâncarea mea fiere și spre setea mea m'au adăpat cu oțet». Cel ce a săturat pe popor în pustie și de mila lui a izvorât apă din piatră, n'are parte nici de o picătură din ea...

Pe fața lui Isus se ivește amestec de durere și iubire. Sângele curge din răni...

Credând Isus că mântuirea lumii e îndeplinită, își arată pe buze un zâmbet ceresc, rostește «săvârșitu-s'a», își pleacă într-o parte capul și își dă duhul în mâinile Părintelui Său.

Sfânta biserică pe care Isus a întemeiat-o prin atâtea jertfe, e tristă «câci rămasă fără mine, ce va face ea?» Catapeteasma bisericii de sus până jos s'a despiciat în două, în semn de doliu. Pietrile care acopereau mormintele celor drepiți, adormiți în nădejdea vieții veșnice, s'au despiciat. Trupurile sfinților au înviat și, ca lumea să se convingă de clipele pe care le trăește, s'au arătat la mulți.

Hristos, prin chinurile cele mari, împacă lumea cu Dumnezeu, și prin cruce omoară vrajba din lume și sfărâmă zidul care desparte pe om de Dumnezeu.

Dar, oare pentru ce primește Isus o pedeapsă atât de mare? Pentru că a fost un prea mare împărțitor de comori și bogății sufletești și trupești, pentru o lume care n'a fost vrednică de El și de ele.

Fă Doamne, ca să ne placă patimile Tale, fără de care nu putem intra în mărirea Ta, și din cer unde locuiești nu uita pe cei ce Te au pironit și pe ceice Te pironim încă și azi prin păcatul vieții noastre.

Chiron Păcurariu.

Direcțiunea Școlii normale «Andrei Șaguna» Sibiu.

Nr. 122/1930. (23) 1-1

Publicațiune

Comitetul școlar al școlii normale «Andrei Șaguna» din Sibiu, publică licitație cu oferte închise pentru provederea școlii cu combustibil. Școala are nevoie de 100 stj. lemne de foc, de esență tare, fag calitate I, tăetura anului 1929, furnizate și predate clădite în st. în curtea școlii până la 30 Iulie 1930. Ofertele se vor depune la Direcțiunea școlii până la 30 Aprilie 1930 ora 12. Totodată se va depune în curtea școlii un stj. lemne ca muștră, iar la casieria școlii garanția cerută de lege.

Sibiu, la 2 Aprilie 1930.

Direcțiunea.

Nr. 30-930. (20) 3-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de cântăreț în parohia română-ortodoxă din Dobolii de Jos, județul Treiscaune, cu următoarele venite:

1. Locuință în natură, cu supraedificate economice, în stare bună.
2. Două jugăre de pământ cl. I.
3. Șeșase mii lei în numerar, din fondul bisericii.
4. Venitele după stola parohului a 1/3 parte.

Concurenții sânt invitați a se prezenta în biserică, pentru ca să-și arate dexteritatea în tipic și cântări.

Dobolii de Jos, p. Ilieni, jud. Treiscaune, în 18 Martie 1930.

Oficiul parohial.

Anunțuri și publicații se primesc cu prețuri cumpătate, la administrația ziarului:

Telegraful Român

A apărut:

Biserica Neamului și drepturile ei

Discurs rostit la discuția generală asupra proiectului de lege a Cultelor, în ședința dela 27 Martie 1928, a senatului român de

Dr. Nicolae Bălan
Arhiepiscop și Mitropolit

Un elegant volum de 120 pagini
Prețul 40 lei, plus spese postale 10 lei
Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu.

La Librăria Arhidiecezană se află de vânzare:

Vino după mine!...

Meditații pastorale mult folositoare Clerului din ziua de azi

de

Dr. IOSIF HRADIL
profesor de teologie

Prețul Lei 25—, plus spese postale Lei 10—

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se poate procura

Ancore

poezii religioase, patriotice și altele de Ioan Al. Bran-Lemény Prețul Lei 40—, plus spese postale Lei 10—

La Librăria Arhidiecezană a sosit și se află de vânzare

Viețile Sfinților

în limba moldovenească

Intocmite pe temeiul cărților «Viețile Sfinților»

ale

Sf. Dimitrie al Rostovului

tipărită în tipografia Sinodală din Moscova cu completări, însemnări lămuritoare și cu chipurile sfinților

Luna Mai (1-15)
Cartea întâia

Prețul Lei 225.

A apărut

în a doua ediție revăzută și completată

Tipicul bisericii ortodoxe

Intocmit pentru trebuințele preoților, studenților în teologie și ale elevilor școlilor normale

de

AUREL POPOVICIU
profesor la Școala Normală «Andrei Șaguna»

și se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. — Prețul Lei 100, plus spese postale Lei 15.

A apărut în ediție nouă:
Frumoasa din Nor
și alte povești, de E. HODOȘ. Volumul conține, pe 196 pagini, 12 dintre cele mai frumoase povești din popor. Se află la: Librăria Arhidiecezană, în Sibiu. Prețul 60 lei și porto.

Reverenzi preotesti

După ultimele cerințe

Se execută în termenul cel mai scurt posibil pe lângă preț convenabil la

Croitoria (23) 4-7

Dumitru Dusleag

Sibiu, Târgul Peștelui Nr. 12
în depozit: ștofe în permanență

A apărut

în «Biblioteca bunului păstor» Nr. 17 scrierea

„La picioarele Mântuitorului”

Scurte meditații pentru preoți, prelucrate după A. Huonder, din limba germană

de

Ioan Moșoiu

profesor la liceul ortodox român «Andrei Șaguna» din Brașov

Volumul I. Sibiu 1927. Tipografia arhidiecezană. Pagini 205. Prețul Lei: 80.

În zilele acestea s'a trimis această scriere, deosebit de frumoasă și prețioasă, tuturor preoților din arhiepiscopia de Alba Iulia și Sibiu. Dar nu ar trebui să fie preot în biserică românească, care să nu fi citit această carte. Ea este de recomandat și oricărui suflet iubitor de cele sfinte.

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu se poate procura

Istoria bisericească universală

și

Statistica bisericească

de

Euseviu Popovici

profesor la Facultatea Teologică din Cernăuți

Curs oral în limba germană, ținut pentru ultima oară în anul academic 1909, revăzută și mai adăugit ulterior

Traducere

de **Mitropolitul Atanasie Mironescu**
fost Primat al României

PREȚUL: Volumul I Lei 130—
" II " 150—
" III " 120—
" IV " 200—
plus spese postale Lei 30—.

Citiți

MEMORIILE

Arhiepiscopului și Mitropolitului **Andrei Șaguna**

Au apărut într'un frumos volum, de 112 pagini, cu ilustrațiuni. Cartea cuprinde însemnările lui Șaguna despre fapte și întâmplări momentuoase din viața sa. Se află la Librăria Arhidiecezană în Sibiu

Prețul: 25 Lei

În editura Sfintei Mănăstiri-Neamțu, a apărut

Urmărea lui Isus Hristos

Ed. II-a. Prețul 35 lei

Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimițând prețul, plus spesele de poștă Lei 10 prin mandat postal.

Au apărut:

Manuale de limba română de E. HODOȘ

I. Carte de citire și Gramatică pentru clasa a 4-a secundară;

II. Noțiuni de Stilistică și Poetică și Carte de citire (pentru Istoria Literaturii); și

III. Elemente de Ist. Literaturii

Se găsesc de vânzare la LIBRĂRIA ARHIDIECEZANA în Sibiu

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se pot procura următoarele **Albume de broderii și țesături românești**, de dna

MINERVA SCHAFFER n. COSMA

Album de broderii și țesături rom. vol. II 600
Caietul I Modele de cusături românești 25
" II " " " " 40
" III " " " " (8 foi) 80

Se pot trimite și prin poștă alăturând 10 lei spese de poștă.

La Librăria Arhidiecezană în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

◆ legate și broșate ◆

pentru parohii, bănci, oficii și particulari cu

prețuri moderate

A apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană:

Introducere în sfintele cărți ale

Testamentului Vechiu

de Arhiepiscopul-Mitrofor Dr. **VASILE TARNAVSCHI** prof. titular la Facultatea de teologie din Cernăuți. Prețul Lei 400—. La comanda se alătură Lei 20— pentru spese postale.

Au apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană, Sibiu

Cântări funebreale

pentru cor de bărbați, de:

Dumitru Cunțan

Prețul Lei 30, plus spesele postale Lei 12.

A apărut:

Povățitorul Creștinului ort.

de Pr. Ioan Stefan Popescu

o minunată cărțică de rugăciuni și povești despre cum trebuie să se poarte creștinul adevărat în biserică. Prețul leg. 40 Lei. Broș. 20 plus Lei 10 spese. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu.